

GJYKATA EUROPIANE E TË DREJTAVE TË NJERIUT
1959. 50. 2009
SEKSIONI I KATËRT

VENDIM
NË LIDHJE ME PRANUESHMËRINË E
Ankimit nr.58915/08
Nga Ali Telhai
kundër Shqipërisë

Gjykata Europiane e të Drejtave të Njeriut (seksioni i katërt), mbledhur në seancë më 17 nëntor 2009, e përbërë nga:

Nicolas Bratza, kryetar,
Giovanni Bonello,
David Thor Björgvinsson,
Ján Šikuta,
Päivi Hirvelä,
Ledi Bianku,
Nebojša Vučinić, gjyqtarë,
dhe Lawrence Early, sekretar,
pasi analizoi ankimin e mësipërm paraqitur më 11 korrik 2007,
pasi diskutoi çështjen, vendos si vijon:

FAKTET

Ankuesi, z. Ali Telhai, është shtetas shqiptar, i cili ka lindur në vitin 1945 dhe jeton në Berat.

A. Backgrundi i çështjes

Më 15 prill 1993 ligji i kthimit dhe kompensimit të pronave (ligji i pronësisë, 1993) hyri në fuqi. Qëllimi i këtij legjislacioni ishte t'u kthehej pasuria e paluajtshme, e cila ishte shtetëzuar nga autoritetet ish-komuniste ish-pronarëve të saj ose kompensimi *in lieu* i tyre.

Ndryshimet kryesore të ligjit të pronësisë të vitit 1993 ndodhën si rezultat i dy ligjeve që kanë hyrë në fuqi, respektivisht, në vitet 2004 dhe 2006 (shih, për më shumë detaje, Gjonbocari dhe të tjerë k. Shqipërisë, nr.10508/02, 23 tetor 2007; Driza kundër Shqipërisë, nr.33771/02, 13 nëntor 2007 dhe Ramadhi dhe 5 të tjerë kundër Shqipërisë, nr. 38222/02, 13 nëntor 2007).

Ligji i pronësisë i vitit 2004, i cili shfuqizoi ligjin e pronësisë të vitit 1993, parashikonte që një ligj i ri do të miratohej në lidhje me kthimin dhe kompensimin e pronave të luajtshme që kishin qenë të shtetëzuara. Megjithatë, asnjë ligj i tillë nuk ka hyrë në fuqi deri më tani.

B. Rrethanat e çështjes

Faktet e çështjes, paraqitur nga ankuesi, mund të përmbledhen si më poshtë:

Në vitin 1956 Komiteti Ekzekutiv i Këshillit Popullor të Përmetit (Komiteti Ekzekutiv i Këshillit Popullor të Rrethit Përmet) vendosi ta konfiskonte pasurinë e luajtshme të familjes së ankuesit, pasuri e cila përbëhej nga bagëti (*bagëti*) dhe materiale të tjera, të tilla si: ari, bakri, argjendi dhe kallaji.

Kur sundimi komunist mori fund, ankuesi u dërgoi letra të shumta institucioneve të shtetit duke kërkuar kompensim për pronat e konfiskuara të familjes së tij. Më 29 gusht 1996 Ministria e Financave ka njoftuar ankuesin mbi përgjegjësinë e Këshillit të Ministrave për të përcaktuar procedurat për kompensimin e ish-të përndjekurve politikë në lidhje me pronën e luajtshme të shpronësuar. Nëpërmjet një shkrese tjetër të datës 9 qershor 1998, Ministria e Financave i ka bërë të ditur ankuesit se informacioni që ai kishte paraqitur ishte i paplotë dhe se ata nuk ishin në gjendje për të shqyrtuar pretendimet e tij ose për të përcaktuar një mjet pagese.

Në një datë të pacaktuar ankuesi duket të ketë bërë një kërkesë jozyrtare pranë Gjykatës së Rrethit të Përmetit. Nëpërmjet një shkrese të datës 18 janar 2006 kryetari i Gjykatës së Rrethit Përmet ka informuar ankuesin se pritej të miratohej një ligj i ri për kthimin dhe kompensimin e pronave të luajtshme. Kryetari këshilloi ankuesin se nëse ai dëshironte të ngrinte një padi civile, ai duhej ta bënte këtë në përputhje me kriteret e përcaktuara në Kodin e Procedurës Civile.

C. E drejta e brendshme përkatëse

Ligji i pronësisë i vitit 2004 (ligji nr.9235 i datës 25 korrik 2004)

Paragrafi 5 i ligjit të pronësisë të vitit 2004, i cili është ende në fuqi, parashikon:

“Kthimi dhe kompensimi i pasurisë së luajtshme do të rregullohet nga një ligj i veçantë (me ligj të veçantë)”.

Dispozita të tjera përkatëse të ligjit të pronësisë janë përshkruar në vendimet e Gjonbocari dhe të tjerë, Driza dhe Ramadhi dhe të tjerë, të gjitha të cituara më lart.

ANKESA

Ankuesi ankohet në bazë të nenit 1 të protokollit 1 të Konventës se i është privuar e drejta e kompensimit për shkak të dështimit të shtetit për të miratuar ligjet e brendshme përkatëse.

LIGJI

Ankuesi pohonte që dështimi i shtetit për t’i siguruar atij kompensimin mbi shtetëzimin e pasurisë së tij të luajtshme, i cenonte atij të drejtën për gëzimin paqësor të pasurisë së tij, garantuar nga neni 1 i protokollit nr.1, ku thuhet se:

“Çdo person fizik ose juridik ka të drejtën e gëzimit paqësor të pasurisë së tij. Askush nuk mund të privohet nga pasuria e tij përveç rasteve në interes publik dhe subjekt i kushteve të parashikuara në ligj dhe në parimet e përgjithshme të së drejtës ndërkombëtare.

Sidoqoftë, dispozitat e mëparshme nuk duhet, në asnjë mënyrë, të pengojnë të drejtën e një shteti për të zbatuar ligje të tilla që i konsideron të nevojshme për të kontrolluar përdorimin e pronës në përputhje me interesin e përgjithshëm ose për të siguruar pagesën e taksave apo kontrinuteve të tjera ose gjoba.”.

Gjykata përsërit se një ankues mund të pretendojë shkelje të nenit 1 të protokollit nr.1 vetëm në rast kur vendimet e kundërshtuara kanë të bëjnë me "pasurinë" e tij apo saj në kuptim të kësaj dispozite. Koncepti i "pasurisë" ka një kuptim autonom, i cili është i pavarur nga klasifikimi formal në të drejtën e brendshme (Ish-Mbreti i Greqisë dhe të tjerë k. Greqisë [GC], nr. 25701/94, § 60, ECHR 2000-XII). "Pasuri" mund të jenë "pasuritë ekzistuese" ose asetet, duke përfshirë pretendimet në lidhje me të cilat ankuesi mund të argumentojë se ai ka të paktën një "pritsmëri legjitime" (e cila duhet të jetë më shumë konkrete sesa një shpresë e thjeshtë) se ato do të realizohen, që do të thotë se ai ose ajo do të fitojë gëzimin efektiv të së drejtës së pronësisë (shih Gratzinger dhe Gratzingerova k. Republika Çeke (dhjetor) [GC], nr. 39794/98, ECHR 2002-VII, § 69, dhe Kopecký k. Sllovakia [GC], nr.44912/98, § 35, ECHR 2004-IX). Një pretendim mund të konsiderohet si një aset vetëm kur ai në mënyrë të mjaftueshme vendoset të jetë i zbatueshëm (shih Kopecký, cituar më sipër, § 49; dhe Stran Greek refineries dhe Stratis Andreadis k. Greqisë, vendim i datës 9 dhjetorit 1994, seria A nr. 301 -B, f. 84, § 59). Krahësimisht, shpresa e njohjes së ekzistencës së një të drejte të vjetër të pronësisë, e cila për një kohë të gjatë ka qenë e pamundur të ushtrohej efektivisht, nuk mund të konsiderohet si një “pasuri” në kuptim të nenit 1 të protokollit nr.1 dhe as një pretendim i kushtëzuar, i cili bie si rezultat i mospërmbljes së kushtit (shih Prince Hans-Adam II of Liechtenstein v. Germany [GC], nr.42527/98, § 83, ECHR 2001 VIII). Sipas mendimit të Gjykatës, një pretendim është i kushtëzuar, kur ai varet nga një ngjarje e ardhme e pasigurt. Asnjë "pritsmëri legjitime" nuk mund të hyjë në veprim në mungesë të një pretendimi, i cili në mënyrë të mjaftueshme të përbëjë një aset.

Për më tepër, neni 1 i protokollit nr.1 nuk mund të interpretohet si caktim i ndonjë detyrimi të përgjithshëm mbi shtetet kontraktuese për të kthyer pronat, të cilat u ishin transferuar atyre para se ato të ratifikonin Konventën. Neni 1 i protokollit nr.1, gjithashtu, nuk imponon kufizime në lirinë e shteteve kontraktuese për të përcaktuar qëllimin e kthimit të pronave dhe për të zgjedhur kushtet nën të cilat ata bien dakord për të rivendosur të drejtat pronësore të ish-pronarëve. Nga ana tjetër, sapo shteti kontraktues, pas ratifikimit të Konventës duke përfshirë protokollin nr.1, miraton legjislacionin që parashikon rikthimin e plotë ose të pjesshëm të pasurisë së konfiskuar nga një regjim i mëparshëm, një legjislacion i tillë mund të konsiderohet si krijues i një të drejte pronësore të re mbrojtur nga neni 1 i protokollit nr.1 për personat që plotësojnë kërkesat për të drejtën (shih, ndërmjet shumë autoritetesh të tjera, Beshiri dhe të tjerë k. Shqipërisë, nr.7352/03, § § 80-82, 22 gusht 2006).

Në çështjen aktuale padia e ankuesit nuk kishte të bënte me "pasuri ekzistuese" dhe ankuesi nuk kishte statusin e një pronari, por ishte thjesht një pretendues, ashtu si dhe ankuesit në çështjen e Gratzinger dhe Grantzigerova, cituar më lart.

Si rrjedhim, mbetet për të përcaktuar nëse ankuesi mund të konsiderohet që ka “pritshmëri legjitime”, sipas së cilës pretendimi aktual, i zbatueshëm, duke marrë vlerën e një aset,i mund të përcaktohet në favor të tij.

Gjykata vëren se pretendimi, siç deklaroi ankuesi, është bazuar në paragrafin 5 të ligjit 2004 të pronësisë. Deri më tani qeveria nuk ka miratuar ndonjë ligj mbi kthimin dhe kompensimin e pronës shtetërore të luajtshme. As nuk duket që gjykatat e brendshme kanë plotësuar ndonjë pretendim për kthimin dhe kompensimin e pronave të luajtshme të shtetëzuara nga regjimi i mëparshëm komunist.

Kërkesa e ankuesit kushtëzohet nga legjislacioni i ardhshëm që mund të miratohet nga qeveria në një datë të pacaktuar. Besimi se një ligj për kthimin dhe kompensimin e pasurive të luajtshme do të jetë në fuqi nuk mund të konsiderohet si një shpresë legjitime për qëllim të nenit 1 të protokollit nr.1. Gjykata mendon se ka një dallim ndërmjet një shprese të thjeshtë të kthimit dhe kompensimit, sado e kuptueshme ajo shpresë mund të jetë, dhe një pritshmërie legjitime, e cila duhet të jetë më shumë konkrete sesa thjesht një shpresë dhe të bazohet në një dispozitë ligjore apo akt ligjor të tillë, si p.sh. një vendim gjyqësor (shih Pressos Compania Naviera SA dhe të tjerë k. Belgjikës, 20 nëntor 1995, § 31, seria A nr. 332).

Rezulton se ankuesi nuk ka as të drejtën, e as pretendimin për të arritur në një pritshmëri legjitime në kuptimin e vendimit gjyqësor të Gjykatës për të siguruar kthimin e pronës në fjalë, dhe rrjedhimisht nuk ka “pasuri” në kuptim të nenit 1 të protokollit nr.1.

Si përfundim, kjo pjesë e ankesës është *ratione materiae* e papajtueshme dhe duhet të refuzohet në përputhje me nenin 35 § 3 dhe 4 të Konventës.

PËR KËTO ARSYE, GJYKATA, UNANIMISHT:

- Deklaron ankimin të papranueshëm.

Lawrence Early
Sekretar

Nikolas Bratza
Kryetar